

Landstingsstyrelsen

**Yttrande över motion 2007:37 av Håkan Jörnehed (v)
m fl om det ökande khat-missbruket i Stockholms län
och landstingets insatser****Ärendet**

I motionen föreslås att

- Stockholms läns landsting i samverkan med Stockholms stad belyser hur kvinnor och barn påverkas av khatmissbruket, både medicinskt och socialt
- med utgångspunkt från kartläggningen gemensamt ta fram strategier för att kunna minska khatmissbruket, i synnerhet bland unga människor i Stockholms län
- att primärvården, mödravården och barn- och ungdomspsykiatri utbildas om khat och dess konsekvenser, för att aktivt kunna jobba med förebyggande åtgärder
- Stockholms läns landsting uppvaktar regeringen om att ändra lagstiftningen så att även innehav av mindre mängd khat förbjuds på samma sätt som andra droger i samhället

Ärendet har behandlats i styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde samt i hälso- och sjukvårdsnämnden.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att bifalla motionen i den delen som innebär att en utredning om khatmissbrukets utbredning, orsaker och konsekvenser ska göras och utgöra en bas för upprättande av en åtgärdsplan främst inom primärvården, beroendevården och den barn- och ungdomspsykiatriska vården. Utredningen bör göras i samarbete med Stockholms stad.

Förvaltningens synpunkter

I Sverige klassades khat som narkotika år 1989. Khat innehåller ett starkt beroendeskapande, centralstimulerande ämne. Khatmissbruk är kopplat till såväl somatisk som psykiatrisk sjuklighet och annat missbruk liksom social

problematik. Längre tids missbruk kan leda till depressioner och självmordstankar. Missbruket kan också förorsaka tandlossning, förstoppning, impotens och leverskador. Någon egentlig behandling inom hälso- och sjukvården riktad mot khat förekommer inte men skulle behövas. Khatmissbruket är vanligast bland invandrare från länderna på Afrikas horn. Av många används khat som ett sätt att fly en vardag med arbetslöshet, social utsatthet och isolering och försvårar integration och anpassning i det svenska samhället. Khat kommer in i landet via Storbritannien och Nederländerna där den inte är narkotikaklassad utan betecknas som grönsak. Till Europa kommer khat, som är en färskvara, med flyg och distribueras snabbt till konsumentledet. Eftersom bladen förlorar sin effekt när de vissnar är snabba transporter nödvändiga.

Stockholms läns sjukvårdsområde redovisar i sitt svar att man inom barn- och ungdomspsykiatrin föreslås öka kunskapen om khat för att bättre förstå vilka åtgärder som kan vara verksamma.:

- att man inom ramen för de kunskaps- och utbildningsinsatser som görs inom BUP-verksamheten vad gäller drog- och missbruksbehandling fokuserar khat som en specifik drog som kräver specifik kunskap.
- vidare föreslås att man i såväl utrednings- som behandlingsärenden medvetandegör familjen om problemen i samband med khatmissbruk samt att kunskapen inom området kulturer och kulturmöten också behandlar khatmissbruket utifrån vissa grupper traditionella användning.
- slutligen föreslås att man tillsammans med barnomsorg, skola och fritidsverksamhet skaffar sig kulturkompetens för att förstå hur och varför drogen används och hur man gemensamt kan informera om faror i samband med droganvändning bl a genom utökat samarbete med aktuella folkgruppers egna kulturinstitutioner.

Från beroendevårdens sida redovisas bl a följande:

- att internationellt politiskt initiativ tas mot bakgrund av att khat smugglas in i Sverige
- att en kartläggning görs av förhållandena i Stockholmsområdet. Detta kan ske via somaliska nätverk och särskild uppmärksamhet bör riktas mot psykisk sjukdom, annat missbruk och social problematik.

- I en åtgärdsplan bör även ingå preventiva insatser.
- Behandling direkt riktad mot khatmissbruket bör utvecklas och man bör även pröva nyare farmakologiska alternativ exempelvis neuropsykiatrisk behandling.

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar i sitt yttrande bl a:

- vikten av att öka kunskap och samverkan i bekämpandet av khatmissbruket. Detta kan lämpligen åstadkommas genom att bilda ett nätverk i berörda stadsdelar och kommuner tillsammans med socialtjänsten.
- en inventering av khatmissbrukets omfattning bör genomföras
- adekvata behandlingsmetoder bör aktualiseras och implementeras i länets missbrukspolicy
- aktualisera khatmissbruket i den startade narkotikapolitiska utredningen

Sammanfattningsvis delar förvaltningen motionärens uppfattning om att en utredning om khatmissbrukets utbredning, orsaker och konsekvenser ska göras och utgöra en bas för upprättande av en åtgärdsplan främst inom primärvården, beroendevården och den barn- och ungdomspsykiatriska vården.

Mona Boström
Landstingsdirektör